

Na egiptovsko-izraelski meji je že dolgo vrsto let mir

GAZA, novembra. — Za Gazo, to starodavno palestinsko področje, je v mesto, je poleg plantazij pomarančevcev, ropanja vodnih črpalk na poljih in taboriščih kakih 400.000 palestinskih beguncev značilna tudi navzočnost UNEF (izrednih enot Združenih narodov). Modre čelade, njihova bela pobarvana vozila — majhne citreone, džipe, tovornjake «Bedford» — je mogoče srečati na vsakem koraku, vendar pa se očitno ne razločujejo od okolja, v katerem so. Prej bi človek dejal, da so postali običajni del vsakdanjega življenja Gaze in njenih prebivalcev.

To je prva vidna sprememba v nasprotju s tistim časom, ko je pred desetimi leti med izraelsko-britansko-francoskim napadom prva skupina modrih čelad pristala na napol podzemni letališči Abu Suveir, nedaleč od Sueškega prekopu. Nekaj pozneje so prve enote UNEF (Jugoslavlani) krenile preko Sueškega prekopu v Sinajsko puščavo, posejano s minami. Njihov namen je bil nadzorovati umik okupacijskih izraelskih enot s egiptovskega ozemlja in iz Gaze. Ta naloga — nadzorovati med premirjem in umik napadalcev s Sinaja — je bila opravičena marca leta 1957, ko je Moše Dajan, takratni načelnik izraelskega generalštaba, nejevoljno umaknil še zadnje enote iz Gaze.

Takrat je UNEF, in to je bila druga sprememba, ob soglasju Egipta kot države gostiteljice dobila novo nalogo — ohraniti relativni mir in stabilnost na tem ekspanzivnem področju. Od takrat se je začela spreminjati tudi sestava UNEF. Druga za drugo so se vrnilo domov bataljoni indonezijske, kolumbijske, fincev in švedov; ostali so Jugoslavlani, Indijci, Brazilci in Kanadčani. Norvežani in Danci pa so sklenili sestaviti skupni odred. Izmed več kot 6000 oficirjev in vojakov so UNEF skrbeli zdaj na nekaj manj kot 4000 vojakov, od spomladi leta 1967 pa jih bo še 3400. Proracun, ki je znašal nekaj skoraj 20 milijonov dolarjev, prihodnje leto pa gotovo ne bo večji kot 13 milijonov dolarjev.

Vseeno pa, trdi poveljnik UNEF, indijski general Riki, mirovna mislija ni nič manj učinkovita. Riki in predstavniki egiptovskih vojskih oblasti odločno vztrajajo pri ocnih, da je UNEF doslej uspešno opravljala svojo nalogo, redna samo z ene, egiptovske strani. Vidni so dobri odnosi tako z egiptovskimi vojskimi oblastmi kot tudi s lokalnimi oblastmi v Gazi in s prebivalci. Problemov, ki jih je UNEF imel v začetku svoje misije, zdaj ni več. Zaradi dobre volje in sodelovanja države gostiteljice — Egipta — je UNEF razrešil tudi problem tehnične svojih operacij. Tako je na demarkacijski črti, ki obkroža področje Gaze nasproti Izraelu, nezaposlenim podnevi prepovedano približati se na 50 m, ponoči pa na 500 m. Podnevi so izjema tisti, ki delajo. Prav ko se je naša časnikarska skupina tam mudila, je neki palestinski kmet sadil sadike pomarančevcev na robu rova, ki zaznamuje demarkacijsko črto. V njeni neposredni bližini pasejo kaze in ovce in zelo redko poljedelci in živinorejci s te strani povzročajo kak incident. Na mednarodni meji od področja Gaze

ze proti jugu do Arabskega zaliva se egiptovski vojniki ne smejo podnevi in na 5000 m ponoči. Ta bližnja meja na več kot 2000 m skupni dogovor izvajajo brez težav in nanj tudi ni vplivala palestinska osvobodilna vojska, ki jo v Gazi sestavljajo iz palestinskih beguncev. Ta vojska šteje, kot trdi nekateri kakih 10.000 ljudi.

UNEF ni brez problemov, vendar ni niso v zvezi z Egiptom. Enote UNEF so omejevali verjetno zaradi boljše notranje organizacije, ne dvomimo pa so na to vplivale tudi čedalje večje finančne težave. Generalni sekretar OZN je dejal, da je 3400 oficirjev in vojakov minimum, če hoče UNEF izpolniti svoje naloge. To so nam potrdili tudi general Riki in drugi oficirji UNEF. Če bi se naprej zmanjšal proračun, se pravi število vojakov in obseg opreme, bi se UNEF spreminil v opazovalno skupino. Takšne skupine pa niso učinkovite, kot se je izkazalo na več drugih področjih po svetu. Finančni problem so na primer spoznali v kanadskem bataljonu: oficirji so se pritoževali, da je prehrana pomanjkljiva in da morajo iz svojih žepov plačevati dodatke. So pa še slabše reči. Tako mora UNEF vrtniti ZDA nekaj džipov, ker Američani ne morejo poslati rezervnih delov. Uradno so pojasnili, da vse te džipe in rezervne dele potrebujejo za vojno v Vietnamu. Gre za najbolj moderne in najboljše džipe, verjetno edine, ki zares ustrezajo izredno težavnemu sinajskemu ozemlju. Zaradi ameriškega vojskovanja v Vietnamu torej mirovna operacija na Sinaju ne more potekati z usretnimi sredstvi.

Toda večji problem je vsekakor enostranskost akcije: UNEF lahko operira le na egiptovski strani demarkacijske črte, ne pa tudi na izraelski. Izrael že leta 1956 ni dovolil, da bi se bile enote OZN naselile na njegovem ozemlju, poleg tega pa je zavrnili tudi sleherni sodelovanje z UNEF. Sprito tega UNEF ne more vplivati na Izrael, da bi se izboljšal položaj na demarkacijski črti.

Res je, da se je zaradi navzočnosti ene UNEF naglo zmanjšalo število krvavih spopadov. Od avgusta lani do julija letos so streljali čez demarkacijsko črto samo enkrat, in to z izraelske strani. Toda po podatkih UNEF se je hitro povečalo število kršitev značilnega prostora nad Gazo in Egiptom. Od avgusta lani do julija letos

so Izraelci 524-krat kršili aračni prostor oziroma nad 160-krat več kot predlanskim. V istem času nobeno egiptovsko letalo ni preletelo demarkacijske črte. V štabu UNEF jim zlasti zbujajo skrb kršitve značilnega prostora po sredini Sinaja. Te kršitve bi utegnile imeti resne posledice, kajti tudi egiptovska potrpežljivost ima svojo mejo. To je bil prav gotovo eden izmed vzrokov, da je generalni sekretar OZN U. Thant v letnem poročilu generalni skupščini dejal: «UNEF je vplival bistveno stabilizirajoče in je bil hkrati poglavitno orodje za ohranitev miru na področju, na katerem operira. Toda v zadnjem času se vrstijo grozeča znamenja, ki bi utegnili spreminiti ta ugoden položaj...»

Tudi v štabu UNEF in v egiptovski mislija za zvezo z njim mejo, da bi se položaj poslabšal, če bi se enote UNEF umaknile. Egiptovski oficirji pravijo, da že zastava OZN preprečuje Izraelu, da bi začel resnejši vojaški pohod, kakršni so bili leta 1955 oziroma leta 1956. Ni mogoče odgovoriti na vprašanje, kaj bo prinesla prihodnost, zlasti sprito zapleten odnos na Bliznjem vzhodu. U. Thant je v svojih poročilih poudaril, da je navzočnost UNEF še zmeraj neogibno potrebna. Operacije UNEF so predvsem zaradi največjega možnega sodelovanja Egipta torej najuspešnejša konkretna mirovna akcija, ki se je doslej lotila svetovna organizacija.

FAIK DIZDAREVIČ

KJE JE OTTO JOHN

Kot kaže, je vohun po groznjah pobegnil

Z njim je izginila tudi njegova žena

DUNAJ, 4. — Bivši šef nemške protivohunške službe Otto John je bil izginil. O Johnu se je mnogo govorilo v Nemčiji in zunaj nje med 1954 in 1956. Otto John je bil predsednik nemške zvezne urada za obrambo ustave, kar pomeni, da je bil šef protivohunške službe.

Leta 1954 je pobegnil (ali pa se je tako vsaj zdelo) z zdravnikom Wolfgangom Wohlgemuthom na vzhodno področje Berlina, kjer je stopil v stik s sovjetskimi organi.

Pozneje mu je uspelo, da se je skril v avtomobilu nemškega časnikarja Henrika Bond-Henrika vrniti v zahodni Berlin. John je trdil, da ni šel prostovoljno v vzhodno cono Berlina temveč, da so ga tja odpeljali pod udinkom mamili. L. 1956 je bil obsojen na štiri leta zapora zaradi veleizdaje in konspiracije.

Ko je prešel kazni, je prišel v Avstrijo. Vsa ta leta je stanoval v gradu Hohenburg blizu Innsbruka. V tem času si je vsaj čas prizadeval za revizijo procesa. Pred kratkim sta obremenili priči — omenjeni zdravnik Wohlgemuth ter časnikar Richard Wittig — ki sta odločno vplivali na njegovo obsodo, bežali na vzhod ter tako potrdili sum, da sta agenta vzhodnih tajnih služb. Po vsem tem je končno nemško sodstvo sprejelo sprejelo prošnjo za revizijo procesa. Toda v zadnjem času je John prejel številne grožnje; groze mu z ugrabitvijo in tudi s smrtjo, in to pisme ali po telefonu. Dva tedna pa ga že ni več na Tirolskem in sploh se ne ve, kje je. Preden je z njim izginila, je njegova žena vidno potrtja dejala varčeval, da se boji novih pretresov, kajti «dolžene sile hočejo mozo zopet skodlati».

LOS ANGELES, 4. — V ZDA so začeli graditi kozmično delavnico, v kateri bodo vsake tri mesece delali razne poskuse. Astronavtični laboratorij za raziskave naj bi v celotnem zagotovili dovolj prostora in

Kljub vsemu milijonarji še tudi na Kitajskem

PEKING, 4. — Rdeča garda je v svojih pobudah proti vsemu, kar je starega, znova opozorila na zaničljiv pojav na Kitajskem. Pekinški režim namreč že leta mirno prenaša prave kapitaliste v svoji deželi in celo podpira njihov razvoj, četudi govori na drugi strani o svojih vodilni vlogi v komunističnem svetu.

Kapitaliste — v bistvu so to rentniki — predstavljajo nekdanji industrialci, katerih podjetja so nacionalizirala leta 1949, ko so komunisti prevzeli oblast. Tam izplačujejo v obliki nadomestila letno rento v znesku pet odstotkov vrednosti njihovih nekdanjih imetja. Renta dopušča razlaščenim kapitalistom, da se v primerjavi s povprečnim Kitajcem kopijejo v razkošju. Ta kontrast je nenavadno porazen.

Središče kapitalizma na Kitajskem je postalo ogromno pristaniško mesto Sanghaj. Tu prejemajo po zanesljivih podatkih — do 90 tisoč družin redne in pogostoma pomembne delnice za imetje, ki je bilo svoj čas njihovo. Na oboju najbolj bogatega klana sanghajskih kapitalistov je Zun I-čen, ki je nekoč sodeloval s komunisti, sedaj pa zavzema položaj namestnika župana in namestnika ministra. Šest tekstilnih tovarn, ki so bile svoj čas njegove, mu sedaj letno prinašajo 24 milijonov dolarjev. Po uradnem tečaju znašajo Zunovi dohodki milijon ameriških dolarjev, dobro plačan Kitajec pa zasluži letno le redko več kot 1200 juanov.

Zun in drugi sanghajski bogataši se ne boje gospodarskih težav, ki utegnejo zadeti kakih 700 milijonov povprečnih Kitajcev, žive v razkošnih vilah, gledajo televizijske oddaje na aparatih, katerih cena

Nobelovo nagrado za fiziko je prejel Francoeur Alfred Kastler (desno), za kemijo pa Američan Robert Mulliken. Izbrana sta bila med 200 kandidati; njuna kandidatura je bila postavljena še tudi v prejšnjih letih. Kastler ima 64, Mulliken pa 70 let.

ŠELE SEDAJ SPOROČILO

Oktobra izstreljen laboratorij «Jantar 1»

V sporočilu ni podrobnosti o poskusu

MOSKVA, 4. — Tass poroča, da je Sovjetska zveza v preteklem mesecu izstrelila avtomatičen ionosferni laboratorij «za študij perspektiv vodenih poletov v visoki plasti ozračja». Po poročilu agencije Tass se satelit imenuje «Jantar 1», kar daje misliti, da gre za prvo v novi seriji izstrelitev. Pač pa agencija ni navedla datuma izstrelitve.

Poročilo samo se glasi: «Avtomatičen ionosferen laboratorij «Jantar 1» s motorjem na plinsko pialmo je bil oktobra 1966 s pomočjo geofizične rakete izstreljen v višino med 100 in 400 km. Namen poskusa je študirati perspektive vodenih poletov v visoki plasti ozračja. Izstrelitev je v okviru sovjetskih vesoljskih raziskav. Teletične informacije o delovanju sistemov in znanstvenih instrumentov v laboratoriju so omogočile študij delovanja nekega motorja na električno reakcijo na plin v ionosferi. Znanstveniki nadaljujejo analizo rezultatov poskusa. Podatki o poskusu bodo objavljeni v revijah sovjetske znanstvene akademije.»

LOS ANGELES, 4. — V ZDA so začeli graditi kozmično delavnico, v kateri bodo vsake tri mesece delali razne poskuse. Astronavtični laboratorij za raziskave naj bi v celotnem zagotovili dovolj prostora in

Ricerche slavistiche XII

Pomemben prispevek Milka Matičetova o rezijanskih pisanih spomenikih

Izšel je XII. zvezek zbornika Ricerche slavistiche za leto 1964. Zbornik izdaja Institut za slovensko filologijo na rimski univerzi in urejajo ga Giovanni Lo Gatta in Riccardo Picchia. Na vodenem mestu okrog 240 strani obsegajočega zbornika je daljša razprava «Ivan Peresvetov: osservazioni e proposte», ki jo je napisal Angiolino Danti. «Futurismo russo e futurismo italiano: qualche nota e qualche considerazione» je spis Michela Coluccia. Posebej pa moramo poudariti, da je v tem zvezku pomemben prispevek Milka Matičetova «Scritti resiani».

«Rezijanski pisanih spomenikov ne poznamo dosti», piše avtor v slovenskem povzetku razprave in nadaljuje: «Po vsebini so skoraj vsi nabožni. Krščanski nauk (1. nedatiran, 2. iz leta 1797 — oba je izdal Baudouin de Courtenay), prilike o izgubljenem sinu (1811 — rokopis v Veroni), zbirka besedi iz leta 1818 (objavljena v ti reviji leta 1956), odlomek iz evangelijskega učbenika na poti v Emavus (objavljen O. Caf 1852), Stabat Mater (Novice 20,

1862), J. Kramar: To kristjanske učilo (Gorica 1927). Marsikaj bo treba še poiskati: katekizem, kiga je ok. 1791 dobil v dar J. Potokci; evangelijske odlomke, ki jih je župnik O. Buttolo leta 1941 daroval St. Vrazu; daljši rokopis, ki ga je ok. 1791 dobil v dar J. odrlil 1890-93, pa ga ni več utegnili izdati. Vse to so sestavili ali prevedli rezijanski duhovniki, domačini. Med njimi najbolj delaven je bil nemara Zvan Micelli z Njive (1730-1814).

Rokopisni zbornik iz leta 1797 je vseboval tudi svete pesmice (Tu sveče canzoni), ki so izgubljene. Na srečo pa je vsaj del pesmi, ki so jih v 18. stoletju zložili duhovniki, rojeni v vasi Njiva (to njivaški jeruše), ohranjen še danes — v ustnem izročilu. Svete pesmi se pojo doma v zimskih večerih, pri varovanju mrličev, prav poredkoma v cerkvi ali pri cerkvenih obredih na prostem. Zene pevke si jih v oporo spominu tudi zapisujejo, prepisujejo, izposojajo. Avtor je nedavno (1962-1964) našel v Reziji več zapisov takih pesmi.

Izmed njih je tokrat odbral za objavo pesem o Mariji Krniški — Madone di Charnizza. Ta je pač najbolj izvirna izmed vseh znanih rezijanskih nabožnih pesmi. Nanaša se na božjeopito cerkev svetne Aline na Krnici, pod prelazom iz doline Uče v dolino Režije, kjer planšarji domačini z Njive, iz Lišca in Bile. V pesmi se priporočajo Materi božji, da bi jih varovala doma, na paši, v gorah in v skalih.

Pesem nam je danes znana v dveh redakcijah: A. v zapisu Luigie Di Floriano iz Lišca, B. in C. v zapisu Marije Paletti iz Bile. Oba zapisa sta v italijanskem črkopisu. Letega se domanečini od nekdaj poslužujejo za redke zapise svojega govora. P. z. z. teh vrst je pesem registriral tudi na magnetofonskem traku po naključju ali petju obnih Rezijank. Obenem z italijanskim prevodom obnih verzov je ta druga objava — A in B — naštenjena. Na liščarski in bilski redakciji pesmi o Mariji s Krnice je moč lepo videti spreminjanje, preoblikovanje, razvoj teksta.

Proti koncu sestavka je navedena tudi kratka legenda o Mariji s Krnice, kako v hotelu bilit pri ljudeh v dolini, ampak je bilš zbežala — hosa po snegu — spet v svojo gorško cerkev.

Približno četrtno zvezka zavzema drugi razprava, ki nam je po predmetu še tudi dokaj blizu. To je razprava Lea Kosute o mondo vero e il mondo a roscio in «Dundo Marojen di Marino Darsa (Marin Dršč)».

Med recenzijami spise Giovanni Mauer na kratko o piše nekateri jugoslovanski avtorji in P. F. Palmuza v «Quaderni dell'Archivio storico Pugliese VII» (Bari). Daljša pa je recenzija, ki jo je napisal Sante Gracioti o knjigi Josepha Schützsa Das nand-schriftliche Missale illyricum cyrillicum Lipsiensis. Jurij Bojko je napisal oceno prevoda Gorskega vena v nemščino, ki ga je pripravil A. Schmaus (Peter II Petrovič Njegoš, Der Bergkranz) ter napisal uvod in komentar. V zvezku pa je še nekaj recenzij. Pod zaglavjem «Letture» so objavljena kratka bibliografska poročila, ki so jih pisali razni poročevalci, med njimi Srečko Renko, ki poroča o knjigi Deutsche Lehnwörter im Slovenischen; knjigo je napisala Hildegard Strieder-Temps. O Mihailovičevski Srpski Bibliografiji XVII veka poroča Lionello Costantini. Za kratka sporočila v zaglavju «Segnalazioni» skrbijo črna vrsta avtorjev, med katerimi sta dva Slovenci: se omenjeni Renko in Natalino Radovich. Med navedenimi deli je spis N. Radovicha «I sistemi grafici sloveni del Cinquecento», nato pa štiri spisi Martine Jevnikarje. Založnik zbornika je Editrice Sansoni, ki ji gre za opravljeno delo tudi pohvala.

Slovesno odprta Manjzava razstava v Moskvi

MOSKVA, 4. — V sovjetski akademiji lepih umetnosti je danes Jekaterina Furceva odprla razstavo del Guacoma Manzava. Razstava je pod pokroviteljstvom častnega odbora, v katerem so ministri za znanje, zadeve, za kulturo in prosveto obeh držav, kulturniki ter italijanski veleposlanik v Moskvi ter sovjetski v Rimu. Manzu je letos dobil Leninovo nagrado za mir. Razstava bo odprta mesec dni, nato pa jo bodo prenesli v Leningrad.

Angleški veleposlanik piše monografijo o Karadžiću

BEograd, 4. — Britanski veleposlanik v Beogradu Duncan Wilson je obiskal večer predstojnika Srbske akademije znanosti in umetnosti, kjer se je dle pogovarjal s predsednikom Veliborom Gligorijem in podpredsednikom Milanom Bartolom.

Veleposlanik Wilson, ki je dober poznavalec srbohrvaščine, se je zlasti zanimal za dela Vuka Karadžića. Povedal je, da piše o njem monografijo v angleščini.

Denise Legrix:

Taka sem se rodila

TAKA SEM SE RODILA — to je naslov knjige, ki jo je izdala v slovenskem prevodu mariborska založba Obzorja z namenom, da bi tudi naše ljudi seznanila z usodo nesrečne avtorice Denise Legrix in njeno nezlomljivo voljo do življenja, s katero je premagala vse nevednosti. Avtorica knjige je namreč prišla na svet brez nog in brez rok in se tako pridružila številnim nesrečnikom, ki jih je narava tako hudo prizadela. Toda z nezlomljivo voljo do življenja ji je uspelo počasi in z velikimi težavami prebrsti vse težave in se vključiti v življenje. Imela je srečo, da je odrasla v sicer preprosti kmečki družini, kjer pa so pokazali veliko ljubezen in razumevanje do nesrečnega otroka. Tako se je ob podpori staršev mla Denise naučila gibati, jesti, piti, pisati in študirati, si pridobila široko obzorje in se slednjič lahko posvetila slikarstvu. V Parizu ima svoj atelje in se preživlja s slikarstvom. Svojo življenjsko usodo pa je opisala tudi v knjigi.

V tej knjigi popisuje avtorica svojo mladost (rodila se je leta 1910), svojo prva spoznanja osebnih tragedij v neznanih letih, pa prve korake v svet. Pripoveduje, kako se je začela sama igrati, kako je shodila, kako je začela študirati in kako se je znašla v vsakdanjem življenju. Nekaj let je sicer morala prestati mnogo ponižanj, ko se je priključila potujočim glumcem, ki so jo razkazovali radovednim ljudem. Vendar se je odločila za to, da bi se lahko sama vzdrževala in ne bi bila v breme družine. Potem pa se ji je po osebnih težavah posrečilo s pomočjo raznih prijateljev in dobrotnikov, potem ko je morala prestati tudi razne bolezni, da si je urenila boljše življenje in se lahko s svojim delom tudi sama vzdržuje.

Knjiga Taka sen se rodila je pisana preprosto. Avtorica s preprostimi stvarmi besedami pripoveduje o svoji mladosti in svoji življenjski usodi, predvsem pa o tem, kako ji je s trdno voljo uspelo premagati vse ovire in si urediti normalno življenje. Opis lastne usode predvsem pa uspehov v premagovanju težav in toliko sam sebe in njeno. Knjiga ima svoje globlje moralno in humano jedro in predvsem namen opozoriti družbo na vse podobne nesrečnike, kot je pisateljica sama; njim samim pa dati moralno oporo pri premagovanju »nebnih težav« ter jim olajšati pot do življenja. V tem smislu moramo tudi presojati to knjigo in opise življenjske usode izkazane ženske. In če v tem smislu vrednotimo to knjigo, potem lahko rečemo, da je z njo opravila avtorica pomembno poslanstvo ne samo v svoji oči domovini Franciji temveč tudi drugod po svetu, kamor tudi sega njen klic v prevodih.

Pavel Baloh:

Po poteh revolucije

Med svojimi rednimi publikacijami je založba Borec izdala še eno spominsko knjigo, udeležena oboroženega upora. Gre za knjigo «Po poteh revolucije», ki jo je napisal Pavel Baloh, dolgoletni revolucionar in partizanski borec, in ki se pridružuje drugim, podobnim knjigam te vrste. Njih namen je jasen in preprost: zapisati in posredovati javnosti osebna doživljanja v osvobodilnem boju in obvarovati porabe ne toliko lastnih doživetij kot velike in pomembne dogodke ter usode ljudi v njih. Ta namen izpolnjuje tudi Balohova knjiga in predstavlja predvsem skup dragocene njegove gradiva o osvobodilnem boju v zasavskeh revirjih in na Korzanskem, kjer se je boril avtor.

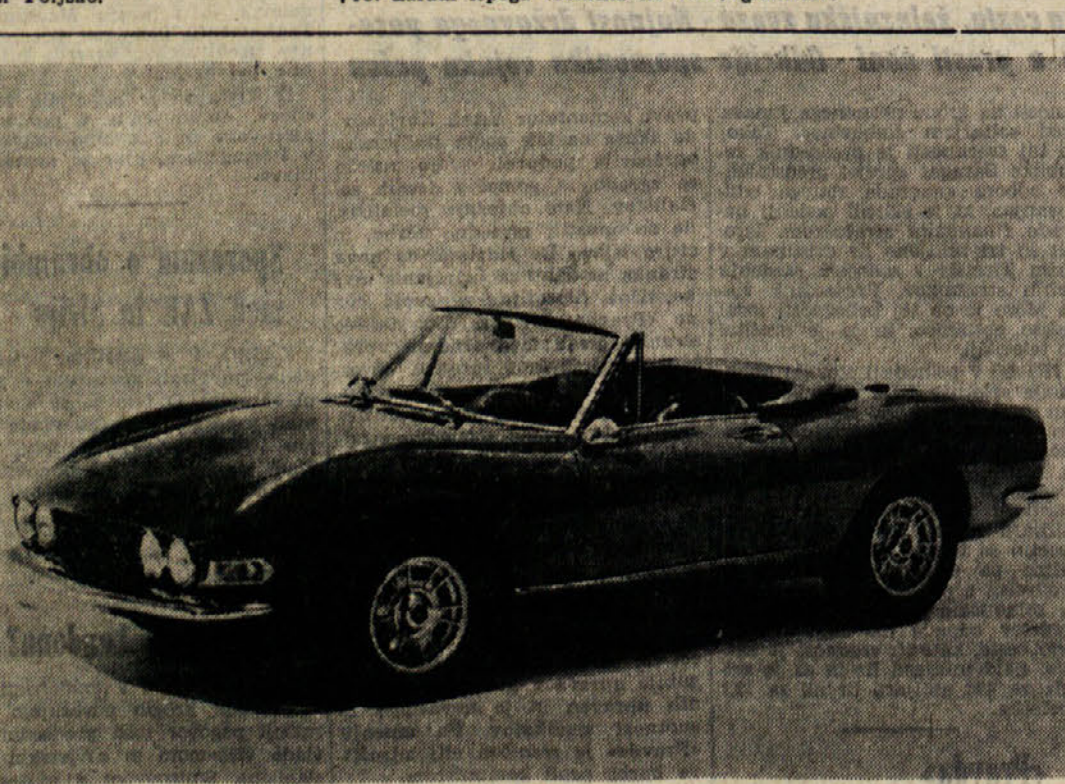
Pavel Baloh je doma iz Zasavja. Rodil se je meč v Nemčiji kot sin rudarja, svojo mladost pa je preživel v Trbovljah. Po poklicu je bil delavec steklarne, ko pa je gospodarska kriza zajela revirje, se je preživel z raznimi priložnostnimi deli. V teh letih se je izoblikovala tudi njegova revolucionarna zavest in že precej let pred vojnjo je bil Baloh organiziran politični delavec. Zaradi svoje izstopne dejavnosti tudi ni mogel dobiti stalne zaposlitve in zaradi nje so ga v bivši Jugoslaviji pogosto preganjali. Po okupaciji se je takoj vključil v osvobodilni boj in bil med prvimi zasavskimi partizani.

Cepprav je čas že nekoliko odmaknjen od dogodkov predvojnega revolucionarnega dela je vendar pisčeno obujanje spominov precej obširno in podrobno. Zlasti so dragocene njegove pričevanja o predvojnem revolucionarnem delu v zasavskih revirjih, ni manj pa sveda tudi pričevanja o osvobodilnem boju. S svojimi spomini doljnojuj pisec arhivsko gradivo, tako da je njegovo pričevanje predvsem dokumentarnega pomena. Kot spominaki knjigi pa manjka Balohovi pripovedi marsikaj, kar bi delo privzdiglo nad običajno obnavljanje dogodkov po lastnem spominu. Toda avtorju je očitno šlo le za to, da čim bolj verno obnovi dogodke pred vojno in osvobodilni boj med njo in ohrani spomin na dogodke in na borem in sodelavcem osvobodilnega boja izrazi vsa mla priznanja za njihovo vso. Ta osnovni dokumentarni namen knjiga izpolnjuje. Stržega pomena pa tudi Balohova knjiga nima in želi sicer ne dosaga nekaterih odličnih avtobiografskih zapisov, ki nam jih je v preteklih letih posredovala ista založba.

SI. RU.

Vallaine zanika

VATIKAN, 4. — Mgr. Vallaine, ravnatelj školskega urada Sv. stolice, je v svojem tedenskem razgovoru s časnikarji izjavil, da še ni nič znanega o kakih stikih za morebitni obisk Podgorne in K. K. v Vatikanu. Dejaj je nadejal, da niti papež ne kaka druga osebnost v Vatikanu nič ne ve o nekem razgovoru turinskega nadškofa Pellegrina z nekim predstavnikom poljskega gibanja «Paxa», ki naj bi baje prošil, da bi papež obiskal Poljsko.

FIAT DINO spider z dvoliterskim motorjem, zamišljen v tovarni Ferrari nato pa pri Fiatu predelan za industrijsko proizvodnjo v njegovih tovarnah. Karoserija je iz delavnice Pininfarina. FIAT DINO je vozilo, ki ima svoj izvor v sporazumu med Fiatom in Ferrarjem 1. marca 1965, ko je Fiat obvezal za izdelavo motorja Dino za uporabo na enosedelnih Ferrari «Formula 2», Fiat 2300 S coupé, ki ga vsi poznajo po njegovi krasni estetski obliki in imenitnih mehaničnih vrtilinah, se pa izdeluje še naprej

OB STOLETNICI

Sto petnajst tisoč let starih stopnic

Zlat oktobrski popoldan je bil, to smo stali sredi goščave in blaznega miru, če dokaj visoko, pred prvo izmed stopetnajstih, tisoč let starih stopnic, ki vodijo v Landarsko jamo. Globoko spodaj pod nami in za nami je ostala Načičeva dolina, od nikoder ni bilo čuti nobenega glasu, le naše govorjenje se je lovilo med skalovje, previse in gozdno podrast. In strmo pred nami se je dvigalo visoko v skalovje natanko 115 stopnic. Toda ne vsakdanjih in navadnih stopnic. Stopnic, ki so bile stare skoraj tisoč let. Stopnic, ki jih je pred tisočletjem vsakala roka slovenskega kamnoseka in stavbarja. Na dokazilo tega ni bilo treba dolgo čakati.

Na eni izmed stopnic je bilo namreč moč jasno razbrati pred tisoč leti vklesan napis:

FECE FARE MATIA TOMATIC
PER MIA DEVOZIONE 1001

Ko je mojster Matija Tomatič leta 1001 vklesal v živo skalo sto petnajst stopnic do božjega hrana v naravnih jami, danes Landarski jami, si gotovo ni mislil, da bodo njegove vklesane besede in črke preživele tako dolgo vrsto let in da bo ta njegova znamenitost stopnica, po tisočih letih ne samo kamnit, temveč stvaren, zgodovinski dokaz, da naseljujejo te kraje Slovenci že več kot tisoč let in da so se dandanašnji, kljub mučnim, hudim in nepravilnim hoteljem zgodovine, ostali še vedno tukaj. In na mah se mi je zadel rod, ki danes živi v Benečiji, kot je stopnice — kamnit, vklesan iz enega samega kosa in tudi stopnišče se mi je zdelo simbolično: saj je vodilo navzgor, strmo, neznajno in samo navzgor proti nebu, soncu in svetlobi iz temne, mraku gozda in skalnatih previsov.

Zato sem se začel kar spoštljivo zpenjati po teh stopnicah, po katerih je pravo gotovo hodilo že toliko in toliko rokov slovenskih stopnarjev, vernikov, pa tudi vojskav, saj jim je Landarska jama v nedostopnih višinah nudila ne samo varnega zavetja, temveč tudi odlično ločišče za obrambo in za zaščito pred vsakovrstnimi nevarnostmi.

Ko smo stopili na zadnjo, stopetnajsto stopnico, smo se znašli pred železnimi, zaklenjenimi vrati. S seboj smo imeli veliki ključ in kaj kmalu smo skozi majhno predvrtje že stali v edinstveni cerkvi, morda je ni takšne na vsem svetu, kjer je bila narava sama najboljši arhitekt in graditelj. Znašli smo se v Landarski jami, v cerkvi sv. Ivana v Čeli. Še prej pa smo na kamnu, vzidanim med svetilcem, prebrali še en napis:

MISTER ANDRE VON LACK
IAR 1477.

Kaj pomeni ta napis, sem se nehoti vprašal in kaj kmalu dobil odgovor: v današnjem jeziku mi je namreč napis sporočal, da je cerkev sv. Ivana v Čeli sezidal leta 1477. mojster Andrej, doma iz Škofje Loke na Gorenjskem.

Napis je torej zelo pomemben: zgornjo nam namreč pravi, kako so bile v poznem srednjem veku tesne kulturne zveze med Benčijo in Slovenijo in nekdajno Kranjsko, da dokaz te naše trditve pa najdemo podobne napise istega mojstra še v Brišah in v Ponikvah na Goriškem. Mojster iz Škofje Loke je torej pridno zidal in gradil v Beneški Sloveniji, kar je morda osupljivo sprito dejstvo, da bi takratni benčki Slovenci ob Nadiži lahko mirno spodelovali na pomoč pri gradnji svetih cerkva arhitekta iz bližnjih italijanskih dežel, saj bi že v Purlanji našli takrat nemalo dobrih arhitektov. Pa vendar, in nekeje to razumljivo, tega niso storili, temveč so raje poklicali slovenske stekla mojstra iz osrednje slovenske dežele in tako hoteli nehoti spet potrditi svojo nacionalno pripad-

nost in povezanost s Slovenijo.

Ker je cerkva sv. Ivana v Čeli edina, ki se je ohranila od Andrejeve arhitekture, cerkvi v Brišah in Ponikvah sta se morali namreč umakniti novejšima cerkvama in tako tam od Andrejevega stavbarstva ni ostalo ničesar, sem si zato dobrodušno ogledal cerkev v Landarski jami. Umetnostni zgodovinarji pa so o sv. Ivanu v Čeli zapisali med drugim tudi tole:

«Cerkvena ladja, prostor za vernike, je pravzaprav le del naravne votline, zato jo pustimo ob strani. Mika pa nas prebiterij, to je prostor, kjer stoji veliki oltar. Si lasti slavlilo s posnetimi ogli ga loči od cerkvene ladje, prebiterij pa je zaključen s tremi stranicami pravilnega osmerokotnika, kot je navadno v slovenskem gotskem cerkvenem stavbarstvu. Oltar je z zvezdnatim rebrastim svodom, to je — značilna gotska kamnita rebra, razpeta v obliki zvezde, nosijo kakor okostje cerkvene oboke. Rebra sama pa izhajajo iznad konzol v stenah in te konzole so figurarno okrašene. Tu vidimo moža, ki piska na dudo, in spet drugega, ki igra na gosli: dve figuri držita v rokah napisne trakove, neki mož si napija iz majolike in kozarca in tamkaj je spet oseba, ki sklepa roke v molitvi. Človeku se zdi, kakor bi se kamnosek, ki jih je vklesal, nehal ozirati okoli sebe in preli v kamen ljudi, ki jih je pravkar videl... Tam, kjer se rebra na oboke stikajo, so vdolbine tako imenovani sklepniki, ploščati kamni s ščiti in reliefnimi podobami Marije z Jezuškom, svetnika s knjigo, Kristusove glave... Na enem teh sklepnikov je kamnosek vklesal celo «podpis», svoj poseben mojstrski znak.»

«Tako po svoji stavbi obliki kot po tem kamnosečnem okrasu je prebiterij povsem soroden prebiterijem gorenjsko-goriškega umetnostnega kroga, ki nam je okoli srede in v drugi polovici 15. stoletja zapustil veličastne stavbene spomenike v ladjah škofjeleške in kranjske župne cerkve, v prebiteriju župne cerkve v Radovljici, v št. Vidu pri Vipavi ter v cerkvi sv. Urha v Tolminu. Sedele to delavnice moramo iskati po vsej vzhodni in zahodni Sloveniji, kjer je bil doma tudi naš mojster Andrej.»

Tako umetnostni zgodovinarji o Landarski jami, oziroma cerkvi v njej.

Jaz pa sem občudoval z naravnega galerije neprisotnost Landarske jame, se sklanjaj v globino in globoko spodaj, v dolini opazil trak Nadiže, ki se je poliskaval v zadnji svetlobi oktobrskih dni. Za menoj pa je bilo videti pečnato, že razpadajočo, od stoletnega dima črno peč, ki so jo benčki Slovenci uporabljali takrat, kadar so se semkaj, v neprisotne stene Landarske jame zatekli pred Obri, Turki in drugimi soldateskami, ki so v teku stoletij pustili po površini in dolinah Beneške Slovenije. Zato ni nič čudnega, če se je o tej jami med ljudstvom splošno nešteto pripovedi in bajk, najbolj znana pa je pripovedka o slovenski kraljici, ki jo je bil oblegal v tej jami sam hunski kralj Atila. Zato naj zaključim svoje pisanje o obisku v Landarski jami, v tem tisočletnem spomeniku slovenskega benčičkega čeha z zadnjima kiti-cama Askerčevih pesnitve «Kralj Atila in slovenska kraljica», ki jo je bila navdihnila pravo pripovedko o Landarski jami iz Beneške Slovenije:

«Ko Vida hotela pa peči je kruh, zmračil se prekrasni li lice: odnesel bil Atila je ogledal, posidajni ji mernik pšenice. — Trdnjava Slovencev današnji dan tam zove se landrijska jama: spominja se dan, ko je bežal spominja kraljica se sama.»

Na skrajnem jugu jugoslovanskega dela Jadrana, od Budve do Ulcina, so čudovite plaže, kjer se turi, zem začne veliko prej kot kjerkoli drugje, in se tudi zavleče v pozno jesen, ker to omogoča izredno blaga klima. Na sliki sončna ulica majhnega mesteca Bar

PRESENETLJIVA ANKETA PARIŠKEGA TEDNIKA

Francozi vse drugače gledajo na žensko za volanom kot mi

Ženska, ki se mota okoli avtomobilskega motorja, je še bolj privlačna
Motorizirana ženska laže vara moža - Katera ženska rada naglo vozi?

Ne odkrivamo nobene tajnosti, ko rečemo, da ima pri nas moški, ki sedi za volanom, zelo slabo mnenje o ženski, ki se upa prejeti volan v roke. Kako je glede tega v Franciji. Neki francoski tehnik se je obrnil na svoje bračre (ne bralke) z deseti vprašanji, kaj menijo o tem. Prvo vprašanje se je glasilo:

Ali mislite, da so prometniki bolj popustljivi z ženskami? Osemdeset odstotkov moških, ki so odgovorili na gornje vprašanje, je mnenja da ženske izkoriščajo svojo ženskost, da bi preprečile prometne in policijske organe nasprotno, naj jim v danih trenutkih ne dajo glave. Dvajset odstotkov pa je mnenja, da postajajo prometni policaji vedno bolj ne-razpoloženi in strogi, ko vidijo, da sedi za volanom vedno več žensk.

Sledilo je vprašanje:
Ali vam prija, videti lepo deklo za volanom športnega avtomobila?

Okoli 35 odst. moških je odgovorilo, da jih razburja, ko vidijo lepo deklo za volanom športnega avtomobila. Stirideset odstotkov pa je nekaj «sumljivca», ko vidi lepo žensko za volanom razkošnega vozila. Nekaj moških pa je odgovorilo, da so to, po navadi, ženske bogatih staršev.

«Mimo vas prvozi ženska, kakršno si želite. Kako v tem primeru gledate na razkošno vozilo, v katerem se vozi? — Je sledilo vprašanje:

Kar 40 odst. anketiranih moških je odgovorilo, da bi radi videli žensko svojih sanj za volanom športnega vozila. Osemindeset odst. pa je proti temu in bi raje videli, da bi ženska njihovih sanj sedela na udobnem zadnjem sedežu, se najraje, da bi bila zavit v bogat krzneni plašč in bila polna draguljev. Ostali anketirani moški pa bi se zadovoljili, da

bi ženska njihovih sanj sedela v kakršnem koli vozilu, pa čeprav v takšiju, ječu ali starem, izrabljenem «citroenu».

Ali menite, da je za žensko, ki ima na razpolago avtomobil, laže varati moža? In zakaj? — Je sledilo naslednje vprašanje:

Skoraj vsi moški so odgovorili, da ženska za volanom mnogo laže vara moža. Zakaj? Ker je ženska, ki razpolaga s svojim vozilom, bolj neodvisna: se lahko premika po volji in če hoče, lahko varati svojega moža tudi v samem vozilu. Le nezaten del moških je odgovoril, da more mož kontrolirati svojo ženo s številom in tedaj postane ženska bolj previdna.

«Kakšen tip ženske rad vozi zelo hitro?»

Nad 50 odst. vprašanih mož je na gornje vprašanje odgovorilo, da ženska, ki zelo naglo vozi, spada med tako imenovane originalne ženske, med intelektualke, ali pa so to ekscentrične ženske. Zelo naglo vozi tudi umetnice. Kakih 45 odst. pa je odgovorilo, da zelo naglo vozi le tiste ženske, ki so obupane, zaljubljene ženske, muhave ženske in pa histerične ženske. Le eden je priznal, da zelo naglo vozi tista ženska, ki dejansko obvlada volan.

«So ženske bolj odporne za dolge vožnje kot moški?» — Je bilo naslednje vprašanje:

Sedestdeset odstotkov moških je odgovorilo, da se ženske prej utrudijo kot moški na dolgih nočnih vožnjah ali kadar močno dežuje. Stirideset odstotkov moških je odgovorilo, da ženska dobro vzdrži tudi na dolgih vožnjah, ker je manj nervozna in ker ni polna skrbi, kot so po navadi moški.

Ali menite, da je ženska za volanom bolj previdna kot moški? Tudi pri tem vprašanju je 60 odst. moških odgovorilo, da je ženska za volanom previdna, hkrati pa tudi zelo razburljiva, pogosto tudi nerodna. Kakih 40 odst. pa je sicer priznalo, da je ženska za volanom bolj previdna, vendar pa dodalo še vrsto pogojev, ker da se ženska vedno ne zave, kaj mora storiti, da se ustraši tudi macke, ki prekoraci cesto itd.

«Kaj menite o tem, ali se mehanika prilagaja ideji, ki jo imate vi o ženskosti?»

Odgovor na to vprašanje je bil skoraj soglasen. Skoraj vsi moški so priznali, da ideja mehanike ni v skladu z ženskostjo, ki jo imajo moški o ženski obojnosti o ženskosti, da mora namreč ženska ostati ženska tudi za volanom. Pet odstotkov pa je odgovorilo, da je ženska, ki se zares spozna na avtomobil, na njegov motor in ves mehanizem, zares prava ženska, celo strast vzbujajoče bitje.

«Ali menite, da mora ženska, ki sede za volan, dobro poznati motor?»

Tudi glede tega vprašanja so bili odgovori precej soglasni. Vsi anketirani moški so odgovorili, da mora ženska, ki sede za volan, poznati svoje vozilo, da mora znati zamenjati gumo, da ne sme čakati, da jo bo kak moški, ki so privzeli mimo, moral vleči iz zagate.

«Menite, da ženska za volanom

bolj utruja motor kot moški?»

Tudi na to vprašanje so bili odgovori dokaj odločni. Kar 80 odst. moških je odgovorilo, da je ženska do motorja svojega vozila bolj groba kot so moški. Ostalih 20 odst. pa menil, da ženska sicer ne muči več motorja kot moški, da pa so ženske zato bolj nervozne in neučakane, ali celo nerodne.

Kakor vidimo, je bila anketa francoskega časopisa zanimiva in to ne le glede na odgovore, ki so jih dali njeni bračre, ampak tudi glede vprašanih samih, ki so bila postavljena.

V zvezi s tem bi bilo dobro navesti tudi nekaj konkretnih odgovorov, ki so jih dali anketirani moški. Mnogi so na primer odgovorili, da je ženska za volanom veliko bolj privlačna. Zanimivo je, da je ta element omenilo več moških. Pravzaprav se je zelo veliko vprašanih moških ustavilo pri erotičnem problemu in nekdo se je v tej svoji vni drzni zapisati tudi tole: «Ženske, ki zelo naglo vozi, so vedno lepe, so vedno razburljive, ker nam nudijo vrtoglav igro, kjer se nasladi in strah mešča v eno.»

V splošnem pa bi mogli reči, da ta anketa ni dala splošne slike, ki jo imamo o razpoloženju moških do žensk za volanom pri nas. Kaže, da so Francozi resnično bolj kavalirsko razpoloženi do žensk kot pri nas, kajti pri nas je, žal, močno razširjeno mnenje, da ženska

ZANIMIVA DOGAJANJA NA NIZOZEMSKEM

V občinskem svetu Amsterdama sedi predstavnik «dolgolasih»

Tradicionalisti se nočejo sprijazniti z novostmi
Krona in vladarska hiša povzročata veliko motenj

Kaj se dogaja na Nizozemskem? Za slikovitimi pročeli hiš in za lepimi urejenimi vrtni se začnajo ljudje buditi. V Amsterdamu se prireajo sprejmi, na kraljevske kodijske padajo solzne bombe. Pred časom je padla vlada. Zrušili so jo sami njeni pristaši, ker je hotela trošiti več, kot so oni smatrali, da je prav.

To, kar se sedaj dogaja, je pravzaprav nekakšna družbena revolucija. Morda je ta beseda preveč ostra za spremembe, ki trajajo že leta. Toda, kadar se ne ustavijo tako kmalu in zato danes nihče ne ve, kam ta dežela namereva. Gotovo je le to, da se tu nekaj premika.

Problemi, ki jih prinaša prenaseljenost v visoko organizirani družbi, so privedli do stanja, v katerem se birokratski stroj vsiljuje ljudem na vsakem koraku in se mešča v njihovo vsakdanje življenje. Človek ne more kupiti hiše, da bi to ne vplivalo na njegov status: ne more odpreti

trgovine, preproste trgovine, če se prej dolgo ne uči za zelo zahteven izpit. Dovolj je tudi majhen, nezaten prekršek v prijavi davkov in že vam naslednjega dne davčni izterjevalec trka na vrata. Sodeč po splošnem odporu, je to «organiziranje» življenja ustvarilo pri ljudeh nestrpnost do oblasti, sovraštvo do avtoritete in veliko željo vsakega posameznika, da bi mu še enkrat prenehali — soliti pamet. Vse do pred nedavnim je bila nizozemska družba togo urejena vertikalno in horizontalno. V vertikalni družbeni hierarhiji je bilo na vrhu plemstvo, ki je bilo ekskluzivno in hermetično izolirano. Pod njim so bili tako imenovani «heeren», gospoda, to je patricijski razred, ki je deželi dajal upravitelje. Bil je to razred zaverovan vase in resnično sposoben v upravljanju dežele. Vstop v ta razred je zagotavljal edino le velikaška bogastvo, ki so si ga posamezniki nakopili v vzhodni Indiji, t.j. Indoneziji. Širše ljudske plasti pa so bile solidne,

varčne, nevsiljive in vsestransko lojalne. Hkrati pa so bile širše plasti tudi dokaj siromasne, namreč masla so uporabljale margarin in s tem ter z drugo varčnostjo marsikaj prihranile.

Horizontalno delitev družbe pa je pogajala razdeljenost ljudstva po verski pripadnosti. Razdeljenost med katoliškim jugom in kalvinističnim severom je sicer izginila, vendar ne popolnoma. Katolici so še vedno imeli in še imajo lastno politično stranko, lastne sindikate, svoje časopise in v zadnjem času tudi lastno televizijsko mrežo.

Prva stvar, ki je spremenila staro sliko Nizozemske, je bil pojava družbenega izobzila. Pri tem pa je imel nekaj besede tudi pojava skupnega trziska. Nizozemska politika dohodkov, skovana v duhu nacionalne solidarnosti po drugi svetovni vojni, je trajala vse do pred tremi leti, nato pa so jo odklonili sindikati. In plače ter mezde so takoj poskočile za 40 odst. in še vedno narastajo. Ljudje sicer še vedno jedo margarin, hkrati pa kupujejo tudi avtomobile in še marsikaj drugega. Spozabljajo se celo tako daleč, da kupujejo na kredit, pa čeprav ne gredo v tem tako daleč kot prebivalci sosednih držav.

S tem pa se Nizozemci spuščajo tudi v nove ideje. Čeprav so TV kanali organizirani po ključu verske razdelitve, nizozemska TV ne pozna meja, če bi se hoteli tako izraziti. Nizozemci, ki se zjutraj prebujajo, še v polnu lahko gledajo na ekranu, kaj se okoli njih dogaja. Pred nedavnim je neka televizijska mreža organizirala «kroglo mizo» o temi «Ali je bog — mrtev?». Oddaja je sicer odjeknila kot bomba, saj smo vendar v deželi, kjer je stoletja vladala tradicija, toda to ni ločen primer. Nič čudnega, da so skrajno pravoverni protestantski pastirji prepovedali svojim ovcam gledanje televizije kot smrtni greh.

Hkrati pa se zdi, kot da je Nizozemska izgubila kompas v mednarodni politiki. Konec vojne sta divjaka kršitev nizozemske nevarnosti s strani nacistov in do slednje sovražstvo Nizozemcem do Nemcev spremenili Nizozemcem v vneto internacionalistiko. NATO, skupno tržišče, atlantska zveza, vse to se je Nizozemcem zdelo, kot da bi vsi ti mednarodni pakli bili skrojeni po njihovi meri, po meri za majhno trgovsko in pomorsko državo. Toda prišlo je do sprememb, nastopil je šok, izzvan za intervencijo «visje sile» v tej harmoniji. Zabelo se je z oddaljevanjem Velike Britanije iz evropske skupnosti in končalo s polomom NATO. Nizozemska ni edina država, ki jo je to prizadelo, vendar je to njo najbolj prizadelo.

K temu je treba dodati še nevsiljivosti s kraljevske hiše, in to v deželi, v kateri je vedno obstajalo krepko republikansko jedro, posebno v Amsterdamu in okolici. Zato se noben član rodu Orange ni drznil oženiti se v Amsterdamu, dokler se ni opomnila princesa Beatrix. To je tradicionaliste užalilo, še posebej jih je užalila njena sestra, ker je vzela za moža «nekačnega» španskega «malega princeza». Zadeva s kraljevske hiše pa je šla preč vseh meja, ko je prav v dobi, ko dežela preživlja inflacijo, kraljica zahtevala, da ji podjokajo aparatu.

In prav ti zapletljivi s kraljevske hiše so privedli v ospredje nizozemski «provosi». Danes so nizozemski «provosi» že svetovno znani, in njihov član pa sedi tudi v mestnem svetu Amsterdama. Zares čudno je, kaj se v Amsterdamu 25-letni «dolgolasca» Bernhard de Vries v kavbojskih hlačah in grobem pulloverju sedi v mestnem svetu poleg dosojanstvenih občinskih svetovalcev.

Jedro nizozemskih «provosov» tvorijo «jezni» mladeniči in dekleta, ki pa se v marsičem razlikujejo od rimskih «capellonov», od londonskih «beatlesov» in njim podobnih «dolgolasih» drugod po svetu. Njihova barva je bela — je to politika belih teles, da bi se središča mesta očistila zasebnih avtomobilov, ki zavirajo promet; njihova politika je politika belih dimnikov, to je pravi ustavljanje mestnih četrt brez tovarniških dimnikov in smoga; njihova politika je politika belih stanovanj, torej več stanovanj za mlade z izkoneke pare; njihova politika je tudi politika bele policije, s katero hočejo zrušiti dosedanje avtoritete.

«Provosi» so v življenju Nizozemske zelo pomemben činitelj. Predstavljajo del vesti naroda ali tudi enostavno pisarne pare, ko popusti ventil, ko človeku «prekipi», če ne upoštevamo njihovih tež o problemu seksa in njihovega gledanja na dežele v razvoju, bi «provosi» mogli veliko storiti v Amsterdamu. «Provosi» so ena izmed manifestacij ekstremističnih tendenc, ki se pojavljajo kot odpor proti naskrbli tradicionalni oblasti. Pri krajevnih volitvah je nova stranka farmarjev (skrajno desničarska) dobila veliko mandator. Pozneje je bila diskreditirana, nezadovoljni volivci pa so ostali. Socialisti se usmerjajo v drugo bolj na levo, na njihovem drugem krilu pa se poraja pacifistični tok. Skrajno desničarski katolici pa so velik jezik proti modernim idejam.

«The Times»

V Italiji je pokopanih 4000
jugoslovanskih državljanov

Nerazumljivo zavlačevanje

Ob dnevu mrtvih so jugoslovanska diplomatska in konzularna predstavništva v Italiji polagala vence na grobove jugoslovanskih državljanov, ki so umrli ali padli v Italiji v drugi svetovni vojni. O polaganju vencev jugoslovanske generalnega konzulata v Trstu smo poročali v dnevnih kronikah. V beograjski «Politiki» pa smo zasedli v zvezi s tem krajšo vest, ki jo v naslednjem objavljamo:

«Skupno je v Italiji okoli 4000 grobov naših ljudi iz zadnje vojne dobe in jih nahajamo v vseh predelih Italije. Največja pokopališča so v Grumu pri Barju, kjer počiva 132 partizanov, v Barletti jih je pokopanih 172, v Castiglianu di Capo pri Brindisiju pa počiva 114. Jugoslovanci, ki so umrli v tamkašnjem taborišču beguncev, v kraju Maglie pri Brindisiju je pokopanih prav tako 107 Jugoslovanci, ki so v času druge svetovne vojne bili kot begunci prepeljeni v Italijo.»

«Na osnovi sporazuma z Italijo in v sodelovanju z italijanskimi oblastmi je jugoslovanska komisija več časa prebivala v Italiji in ugotovila, kje vse so grobovi Jugoslovancov v Italiji. Sporazum z Italijo predvideva trajno ureditev grobov in grobišč Jugoslovancov v Italiji. V ta namen se bodo zgradile kostnice na vsakem pokopališču v Trstu in na mestnih pokopališčih v Grumu in v Gorarski, tri večje kostnice pa v Rimu, Barju in v Anconii. Praktična izvedba tega sporazuma pa se zelo zavlačuje, ker se z italijanske strani delajo težave v zvezi z do-ložanjem lokacije za ta grobišča.»

«Politika» zaključuje takole: «Če se bo nadaljevalo v dosedanjem tempu, bo minilo še veliko let, preden bo to vprašanje rešeno. To zavlačevanje se v glavnem opravičuje s formalnimi težavami.»

SOBOTA, 5. NOVEMBRA 1966

Radio Trst A

7.15, 8.15, 13.15, 14.15, 20.15 — Poročila; 7.00 Kolarica; 7.30 Jutranja glasba; 11.30 Soplek slovenskih; 11.45 Vokalni ansambli; 12.15 Tržaška ulice in trgi; 12.30 Za vsakogar nekaj; 13.30 Harmonija zvokov; 14.45 Motivi Larryja Douglasa; 15.00 Glasbena oddaja za mladino; 16.00 Volan; 16.20 Pregled ital. dramatike; 17.20 Skala in ladja; 17.30 Jutrišnji solisti; 17.50 Razkušana pesmi; 18.15 Umetnost in prireditve; 18.30 Panorama jazz; 19.00 Rosy in Gianni Meccia; 19.15 Družinski obzorji; 20.00 Športna tribuna; 20.35 Teden v Italiji; 20.45 Moški kvintet; «Niko Stritola»; 21.00 «Gostišče Scilla»; radijska drama; 22.00 Valo na ples; 22.45 Za prijeten konec tedna.

Koper

6.30, 7.30, 12.30, 13.30, 14.30, 15.30, 19.15 — Poročila; 7.15 Jutranja glasba; 10.15 Ritmi; 10.45 Popevke; 11.00 Celantanov klan; 11.15 Plošče; 11.30 Današnji pevci; 12.00 in 13.00 Glasba po željah; 13.40 Za prijetno razpoloženje; 14.00 Popevke; 15.00 Koncert lahke glasbe; 15.45 Pojeta Peruzović in Sirova; 16.20 Izbrali ste; 17.00 Operna glasba; 17.40 Jazz; 18.00 in 19.30 Prenos RL; 19.00 Poje H. Shapiro; 22.15 Plesna glasba.

Nacionalni program

7.00, 8.00, 13.00, 15.00, 20.00 — Poročila; 8.30 Jutranji poročila; 8.45 Neapeljska pesem; 9.00 Operni motivi; 9.20 Strani iz albuma; 10.05 Operna glasba; 11.00 Popevke; 11.30 Jazz; 11.45 Pesmi, ki so v modi; 13.30 Solotne radijske kronike; 15.10 Nove pesmi;

15.30 Tribuna mladim; 16.00 Skladatelj. skladateljev; 16.30 Oddaja za bolnike; 17.10 Orkester De Martino; 17.25 Izbranje loterije; 17.30 Operna glasba; 18.00 Glasbena prizma; 18.40 Popevke; 19.20 Delovna Italija; 20.20 A. P. Duchateau; «Delitto all'unica»; 21.05 Nove pesmi.

II. program

7.30, 8.30, 13.30, 14.30, 19.30 — Poročila; 8.40 Poje Anna Marchetti; 9.10 Elektronske igre; 9.20 Dva glasova — dva stila; 9.40 Nove pesmi; 9.55 Prijetna glasba; 10.20 Ansambel Joska Nemetha; 10.35 Pisan spored; 11.40 Skladbe za orkester; 12.00 Orkestri; 12.20 Operna glasba; 14.05 Pevci; 15.00 Nove pesmi; 15.35 Ital. folklorna glasba; 16.00 Raspoljda; 16.38 Jazz; 17.05 Veliki orkestri; 17.35 Izbranje loterije; 17.40 Plošče za najmlajše; 18.50 Vaši ishranici; 20.00 Jazz; 21.00 «El trenta minuti»; 21.40 Znanstvena oddaja; 22.00 Filmska glasba.

III. program

18.30 Barzantijske skladbe; 18.45 Pregled španske kulture; 19.00 Brahmsove skladbe; 19.15 Koncert; 20.30 Revija revij; 20.40 Webrose in Dvorakove skladbe; 21.25 Simf. koncert.

Slovenija

6.00, 7.00, 10.00, 13.00, 15.00, 19.30 — Poročila; 8.05 Glasbena matineja; 8.55 Radijska šola; Od česa živimo; 9.25 Ansambel M. Selpa; 9.40 Pavel Šivic; Taborišče v goru; 10.15 Dva odnoka iz Bravničarjeve opere Hlapci; Jernej; 10.40 Novost na knjižni polici; 11.00 Turistični napotki za tuje goste; 12.00 Poročila — Na

Elizabeth Arden je zapustila nad 20 milijard lir vrednosti

Pred nedavnim smo poročali, da je v svojem 82. letu starosti umrla v New Yorku Elizabeth Arden, lastnica cele mreže kozmetičnih salonov in inštitutov po vsem svetu. Tedaj smo tudi povedali, da je Elizabeth Arden začela iz nič. Ob njeni smrti pa je podjetna ženska zapustila ogromno bogastvo, ki se cenil na 20 do 25 milijard lir. Vsota je velika, vendar nekateri računajo, da ne omenjenih 20 ali 25 milijard lir ni vse, kar je velika kozmetičarka zapustila, ker da je v kratkem času nemogoče oceniti vse njeno bogastvo.

Da gre za zares izredno dediščino, nam pove tudi dejstvo, da je imela Elizabeth Arden koncern za finančno najmočnejšo družbo ZDA na korožo za znano družbo Singer, ki jo v ZDA izredno visoko cenijo.

Elizabeth Arden, ki je, kot smo že rekli, začela iz nič, se je v svojem življenju dvakrat poročila. Prvič se je omožila s svojim so-

delavcem Thomasom Lewisom, s katerim je živel v zakonskem življenju petnajst let in se nato od njega ločila. Drugič se je poročila z ruskim emigrantom Mihailom Evlanovom, s katerim pa je živel 13 mesecev. Zadnja leta je preživela sama v svoji razkošni vili v New Yorku, nedaleč od Central parka

Vreme včeraj: najvišja temperatura 19,2, najnižja 12,4, ob 19. uri 17,1; zračni tlak 994,2; nespremenjen (vlag 81 odst., veter 22 km jugovzhodni, sunki vetra 60 km na uro, nebo pooblačeno, padavine 9,8 mm, morje razgibano, temperatura morja 19 stopinj.

Tržaški dnevnik

PO PRAZNIKI PONOVA OŽIVITEV VOLILNE KAMPANJE

Minister Tolloy bo jutri govoril za združene socialiste v kinu «Ritz»

Član osrednjega vodstva PSIUP Libertini je včeraj v kinu «Alabarda» obrazložil «bela knjiga» stranke o tržaskih gospodarskih vprašanjih - Najavljen prihod demokristjanskih ministrov

Državni praznik in slabo vreme sta včeraj nekoliko omejevala volilno kampanjo. Nekaj zborovanj pa je bilo. Tako je član osrednjega vodstva PSIUP Lucio Libertini včeraj dopoldne na javnem zborovanju obrazložil «bela knjiga» stranke o tržaskih gospodarskih vprašanjih. Pri tem je sestavila PSIUP, Libertini je občinu predstavil dr. Pincherle, ki načeluje kandidirati listi PSIUP za občinske volitve. Govornik je obširno razložil posamezna področja «bele knjige», v kateri so zajeta tudi nekatera deželna vprašanja. V začetku «bele knjige» opisuje nedavne dogodke v Trstu v obrambo ladjedelne Sv. Marka. V tem poglavju PSIUP obsoja vladne «bela knjiga» nedelje, ki so te dogodke netočno tolmачile in govorile o tolpah razgajev, in pretepeval, ter je rečeno, da PSIUP prevzema vsa politična odgovornost za delavsko demonstracijo.

Nadalje «bela knjiga» navaja podatke o gospodarskem nazadovanju Trsta ter poudarja, kako se je v zadnjih letih čisti dohodek na prebivalca v Trstu počasi dvigal v primerjavi ne samo z razvinitimi mesti v severni Italiji, ampak tudi z vsedravnimi povprečjem. Vzroki tega zastoja sta v tržaskem gospodarstvu, je rečeno v «bela knjiga», so predvsem v zamrzničenem razvoju tako pristaniških dejavnosti kot v industriji, kar dokazuje tudi število zaposlenih v gospodarski dejavnosti. Potem ko je govoril o velikem napredovanju pristaniškega prometa v Genovi in Benetkah, ki sta pristanišči, ki odvezujejo Trst blagovni promet iz podonavskih držav, govori «bela knjiga» o industriji, ki prav tako ni napredovala. Z zaposlitvijo večjega števila delavcev v industrijskem pristanišču se je vzopredno znatno povečalo število zaposlenih v ladjedelni industriji, tako da se je skupno število zaposlenih v industriji v zadnjih dveh letih celo zmanjšalo v primerjavi s prejšnjimi leti. «Bela knjiga» nadalje ugotavlja, da napovedani ukrepi CIPE ne bodo krili izgube, ki jo bo imel Trst z ukinitvijo ladjedelne Sv. Marka in z zaporo Tovarnih strojev.

Vzroki te krize, je rečeno v «bela knjiga», tičijo predvsem v slepi politiki fašističnega imperijalizma in v dosedanjih povojni politiki raznih vlad. Z zadnjih socialističnih državi, ki je popolnoma izolirala Trst, kakor tudi obveznosti italijanske vlade v okviru Evropske gospodarske skupnosti, ki popolnoma pušča ob strani naše mesto.

PSIUP meni, da se lahko samo z razvojem industrije zagotovi Trstu gospodarski napredek. Danes je zelo težko, da bi Trst lahko napredoval samo s pristaniškimi dejavnostmi, ker je zelo težko priti Trstu njegovo blavo zalej. Hkrati pa «bela knjiga» omenja, da v sedanji sodobni dobi nobe na pristaniško mesto ne živi samo razvija, ki do velike industrijske grediše.

PSIUP v svoji «bela knjiga» nadalje ugotavlja, da Trst ne more računati na zasebni kapital za razvoj industrije, ker se je ta že opredelil za padsko področje in Marghera. Zato lahko samo državna industrija izvleče Trst iz sedanjega zaganja in mu omogoči bodoči napredek. Toda osnova za ta napredek je bilo samo ladjedelna industrija, ki ima svojo osrednjo v v ladjedelni Sv. Marka.

Ob koncu «bele knjige» je med drugim rečeno, da so Trst sedaj žrtvovali EGS, kot so ga poprej žrtvovali hladni vojni in protijugoslovanskemu nacionalizmu ter fašistični avtoritari. Naše mesto, je nadalje rečeno, mora najti svoj življenjski prostor in razvoj v novi zunanji miroljubni politiki dobrih odnosov s socialističnimi državami, v trgovinskih sporazumih z državami srednje in vzhodne Evrope, ter v novih odnosih s čezmorskimir nerazvinitimi deželami.

Jutri pa se bo volilna kampanja ponovno razvila. Danes pride v Trst minister za zunanjo trgovino Tolloy, ki bo govoril ju-

tri v dvorani kina «Ritz» na volilnem zborovanju za združeno socialistično stranko. V ponedeljek se bo minister Tolloy sestel s tržaskimi gospodarstveniki. Za PLI bo jutri govoril namestnik vsedravnega tajnika stranke Ferioli, v ponedeljek pa bo prišel v Trst namestnik tajnika KD Piccoli, ki se bo sestel s krajevnimi demokristjanskimi upravitelji ter se bo udeležil otvoritve novega sedeža KD v Dolini. Združena socialistična stranka napoveduje prihod v Trst za volilno kampanjo tudi Matteotti in ministrskega podtajnika Zagarija, volilno kampanjo za to stranko pa bosta baje zaključila vsedravnega tajnika De Martino in Tanassi. Demokristjani pa napovedujejo prihod za 13. t.m. ministra Colomba, za 25. novembra pa ministra Andreotti. Pred zaključkom volilne kampanje bo baje prišel v Trst tudi predsednik vlade Moro.

ZBOROVANJA KPI

Danes bo KPI imela naslednja volilna zborovanja: ob 11. v Ulici Belli-Istria (Dario Supancich), ob 10. na Trgu Belvedere (Giorgio Rosetti), ob 11.30 na Trgu sv. Antonia (Paolo Sema), ob 12. v Drevoredu XX septembra - Ul. Timeus (Toni Claudio), ob 17. na Trgu Gol-doni (Paolo Sema in inž. Antonino Cuffaro), ob 20. uri v ljudskem domu «Pečar» proslava 49. obletnice oktobrske revolucije (Pino Burlo), ob 20. v Ljudskem domu v Treb-chu proslava 49. obletnice oktobrske revolucije (inž. Antonino Cuffaro).

ZBOROVANJA PSIUP

Danes bo PSIUP imela naslednja volilna zborovanja: ob 11. na Trgu Ponterosso (Ezio Martone), ob 12. na Trgu Oberdan (Fausto Monfalcon), ob 17. na Trgu Garibaldi (Ezio Martone), ob 19.30 v Devinu-grad (Francesco Franco).

Slikovit prihod angleške potniške ladje «Caronia» med včerajšnjo visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

Svečane proslave

49-letnice oktobrske revolucije in 30-letnice obrambe Madrida

- Danes, sobota 5. novembra ob 20. uri v kinu dvorani v BO-LJUNCU
- jutri, nedelja 6. novembra ob 10. uri v kinu «NAZIONALE» v Trstu
- ob 16. uri v Ljudskem domu v KRIZU
- v ponedeljek 7. novembra ob 20. uri v kinu «VERDI» v MILJAH.

Govorili bodo: senator VITTORIO VIDALI bivši komandant 5. regimenta španske republikanske vojske in v slovenščini: MIRO KAPELJ v Boljuncu

JELKA GERBEC v kinu «Nazionale» ALBIN SKRR v Križu FRANK GOMBAC v Miljah

Na proslavah bo pesnik 5. regimenta španske republikanske vojske JOSE HERRERA - PETEREbral svoja dela

Pel bo znani sovjetski pevec VLADIMIR VSTOP BREZPLAČEN

Autonoma tržaska federacija KPI

ZBOROVANJA KPI

ZBOROVANJA PSIUP

Slikovit prihod angleške potniške ladje «Caronia» med včerajšnjo visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču

visoko plimo v pristanišču</

